

# HABITATGES RURALS FRÀGILS

Juanjo Sales i Benjamí Barberà.

Tossal Gros ha encetat la tasca de catalogació dels masos de les Coves: fotos, trets etnològics, coordenades U.T.M, observació, recollida de dades, etc. És un treball de camp que cal fer abans d'iniciar estudis més aprofundits dels masos i serveix també per rescatar-ne alguns, despertant-los del son profund en el qual romanen d'ençà que els seus habitants els abandonaren.

Bé, aquest tomb per la nostra ruralia -en portem al voltant de 120 de visitats- ens ha sorprès amb l'existència de masos molt petits instal·lats en vessants esquerps i gairebé inacessibles, i sobretot ens ha corprès la constatació i comprovació d'habitatges permanents en coves excavades als marges d'algun barranc. De moment n'hem trobat dos: la cova de Taruc i la de Solsona. Són les que avui ens ocuparan.

El record de la vida temporal en casetes de camp a l'hora de recollir les garrofes o les olives, en alguna barraca de carbonera o forn de calç per vigilar dia i nit el foc, és viu en molta gent. Però pel que fa a la vida continuada d'una família en una cova, no és gens corrent.

I és que l'home mediterrani, al llarg dels segles i sobretot en la explosió demogràfica que comença a la segona meitat

del segle XVIII, durant tot el XIX i les primeries del XX, ha hagut d'adaptar-se a un relleu de sol massa magre i prou sovint orfe de terra conradissa. Però, trescador, treballador i imaginatiu s'ha entossudit i ha aconseguit transformar un paisatge esquerp en feixes trencadisses on ha anat instal·lant cultius variats de subsistència.

Andarejant i observant el nostre terme des de punts perifèrics, ens fa pensar que els déus no han sigut justs, han donat a uns camps muntanyosos i de difícil conreu, mentre que a uns altres han reservat les fèrtils planes de la vall. I és que l'home, la naturalesa, el medi, els déus, les deesses, les seues interaccions, han estat fetes, com totes les històries apassionades, d'amor i d'odi, de delicadesa i de brutalitat.

Blau lluminós de cel serè, verd espurnejant, adés de pamols de vinya i garroferes, adés d'ametllers i tarongers, i, sobretot, gris d'olivera que esdevé argentí quan l'apassionat acaronament del cerç glaçat ens mostra l'envers de l'espès fullatge. Així és el nostre terme, paratges i paisatges d'una bellesa austera, assossegada i captivadora.

LA COVA DE TARUC (Coordenades U.T.M 541735)

És una cova excavada al marge esquerre de la Vall Torta



Entrada de la cova de Taruc.



Vista des de l'interior de la cova de Taruc.



Cingle dels Corbs.



Cova de Solsona.